

1929 f.

ՄԺՅՄԺԺԺԺԺՆՈ

ՀԱՅԿԵՍՏԱՆԻ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

12

1929

Զինաճ

ՀԱՅԿԵՍՏԱՆԻ

1929
დეკემბერი

საქართველოს შ. კ. თ. ცენტრალური და ცფვილ. ბიუროს და გან. სახ. კომისიის, სთფ. აღმ. მთავარმართველთა და ქრწნალი მეთაურთაგან მადლობათს

წალიწადი II
№ 12

შ ი ნ ა ა რ ს ი.

1. ამხ. ი. სტალინი	1
2. განცხადება, — ლექსი იროსი	5
3. კარლოვაც გამოიქანა, — ირაკლი აბაშიძის	6
4. რადიოზე მომუშავენი — ლექსი ალ. ბილანიშვილის	11
5. ახალი ძარხანა — თარგ. ს. ვაჩეჩილაძის	12
6. პატარა დინასტისი, — ლექსი მარიჯანის	17
7. სხვაზე უკეთ, — გადმოკეთებული ვ. ჩაჩიბაიას მიერ	18
8. შეჯიბრება	23
9. სხვენი ნიშნები — გადმოკეთებული მ. მიქელაძის მიერ	24
10. მზიას სიზმარი, — პიესა — ცქვიტის	26
11. მარკვლავების თეატრი — კლანტარი	31
12. წვენი მკითხველების წერილები	34
13. „ოპოზიციის“ მკითხველებს — გარეკანის შესაბე გვერდზე.	

899. 562-1105
L+94.

საქართველოს
საბჭოთაო

558-

საბ. ი. სტალინი

ამხ. სტალინს დაგადგილან 50 წელი შაუსკულდა

მიმდინარე წლის 21 დეკემბერს ორმოცდაათი წელი შესრულდა მას შემდეგ, რაც ამხ. სტალინი (სოსო ჯუღაძევილი) დაიბადა ქ. გორში ერთი ღარიბი ხარაზის ოჯახში.

მეორეთსო ბავშვობა! უოველმა თქვენგანმა იცის, რომ სტალინის დიდი ღვინის ერთგული თანამებრძოლია, სკავებორო კომუნისტური პარტიის (ბ) ბელადია.

დაბადებიდან 50 წლის შესრულების გამო ამხ. სტალინს სწავლასა ადგილიდან მისდის მს. სტალინის დეპუტეტი პარტიული ორგანიზაციებისა, მუშების ბავშვებისგან. ერთ-ერთი დეპუტეტი ასე თავდება:

„საქართველოს მუშები, რომელთა რევოლუციონერ ბრძოლას მენ უშუალოდ შელმძღვანელობდი პრავალი წლის განმავლობაში, ხანგრძლივ სიცოცხლეს გისურვებენ და დანწმუნებული არიან, რომ მენი მტკიცე შელმძღვანელობით მუშათა კლასი მიადწევს ახალ-ახალ გამარჯვებებს სოციალიზმის საქმეში სვეს ქვეყნაში და კომუნისმის გამარჯვების ფრონტზე მთელს მსოფლიოში“.

გავეცნოთ მოკლე ამხ. სტალინის ბავშობის წლებს და მის რევოლუციონერ მოღვაწეობას, რომ, როდესაც წამოვიზრდებით, სვეს მიუბამოთ მია სტალინს მშრომელთა სიუვარულში და სოციალიზმისათვის ბრძოლაში.

ამხ. სტალინი (სოსო ჯუღაძევილი) დაიბადა ქ. გორში, სელოსის ოჯახში მამადისი ხარაზი იყო, დედა — დიუნად მომუშავე. აი რას სწერს მკელი ბოლშევიკი ამხ. ბარონ ბიბინეიძევილი სტალინის მოწაფეობის წლების შესახებ: „იგი ცოცხალი, მხარული და ნიჭიერი ემაწვილია. სწავლობს კარგად. 1894 წელს ის პირველ კლასშია. უნდა ვიფიქროთ, რომ ამხ. სტალინი, როგორც „კარგი მოსწავლე“, კარგად უნდა ჰქავდეს მიღებული უფროსებს. მაგრამ ამ შემთხვევაში იგი მიწვეულად განსწავლება „კარგი მოსწავლეებისგან, არ სთვლის თავის თავს დანარჩენ მოსწავლეთაგან განსწავლებულად და იზრდება უფროსების გავლენის გარეშე. მოწაფე სოსო დაინტერესებულია ლიტერატურით და მას ბევრს კითხულობს, ხანდახან ლექსებსაც სწერს. მოსწავლეთა წრე სოსოს შელმძღვანელობით ჯერ სწავლობს ფიციკასა და ბუნებისმეტყველებას, შემდეგ იწვევს: საზოგადოებამეტყენიერების და მარქსისმის

შესწავლას. მაგრამ ეველათფერი ეს არ უძლიდა ხელს ამ წრის წევრებს ბავშურად ეცვლათ. სძირად შეიძლება დაგეგნასთ დერეფანში, რომ სოსო მიქრის თავისი ამხანაგის სურგზე¹⁾ შესკუპებული და გაიძახის: „მე ფოლადი ვარ, მე ფოლადი ვარ“.

ის ფსევდონიმი რომლითაც ხსლა იცნობენ სოსო ჯულაშვილს მთელ საბჭოთა კავშირში, იმ შორეულ წლებში განხდა, ცელქობაში, რის შესახებაც უკვე გიამბოთ“.

მეოთხე კლასში სოსოში დიდი კარდატეხა ხდება. როგორც უკვე ვიცით, იგი ზირველად ძალიან კარგად სწავლობდა, მაგრამ მეოთხე კლასში სუთებიდან ერთებამდე „ეშვება“. მასწავლებლები ვერ მიმხვდარიუნენ, რა მოუვიდა ნიჭიერ და ბევრით სოსოს. საქმე კი შემდეგში იყო: მას ძალზე ევიწროვა სემინარიის კედლები, მას ისიდავდა რევოლუციონერის ცხოვრება და საქმიანობა. 1889 წ. სოსოს რიცხავენ სემინარიიდან.

სოსო მსურვალედ ჩაება რევოლუციონურ მუშაობაში, ხარსებს წრეებს და ჰარტიის კომიტეტებს და ხელმძღვანელობს მუშების გაფიცვებს. ხად არ მუშაობს სოსო: ტფილისი, ბაქო, ჰეტერბურგი... ერთი სიტყვით, მთელ რუსეთში და საზღვარგარეთაც. რევოლუციონური მუშაობის გამო ბევრჯერ იყო დატუსაღებული და გადასახლებული, მაგრამ გაქცევით დაღწევადა სოლმე თავს და ისევ უბრუნდებოდა თავის საგვარეულ საქმეს—მუშების და ღარიბი გლეხების განმათავისუფლებელ მოძრაობას.

სტალინი ლენინის ერთგული მოწაფეა და თანამებრძოლი, ის ღირსეულად უხანაგრძობს ლენინის მიერ დაწვებულ საქმეს. დღეს სტალინი საკავშირო კომუნისტური ჰარტიის (ბოლშევიკების) ბელადია, ჰარტიის ცენტრალური კომიტეტის მთავარი მდივანია.

ჩვენი ოქტომბრული საღამო და სიუვარული მია სტალინს!

ჩვენი ჰარტარ კულებით ვუსურვებთ მია სტალინს დიდხანს იცოცხლოს, რომ ბოლომდე მიიუვანოს ის უდიდესი საქმე, რომელიც დაიწყო ლენინის მეთაურობით და ხელმძღვანელობით კომუნისტურმა ჰარტიამ. ფიცს ვამდევთ მია სტალინს, რომ ვიქნებით ნამდვილი ლენინელები.

1) ამხ. სოსო ჯულაშვილის ფსევდონიმი სტალინი, რუსული „სტალ“ ქართულად ნიშნავს ფოლადს.

ამ შენობის კარს და ესოს
თვალს ადევნებს გივი ცელქი,
სადაც რეკს ძღაღღ ზარებს
ვიღაც თეთრი მოსუცები.

აქ არ ზრუნავს არეინ პროძით
და ლამაზი ესო ცდება,
აქ ბინდისას მოუღუნ სუძად
ისევ თეთრი მოსუცები.
დახოქილი ბაასობენ,
მოერევა მრავალს ძილიც,
და შენობის დარბაზები
უქმად არის გაცდენილი.
გივი ბრახობს გულში სძირად:
„რად აცდენენ, ხეტავ, რისთვის?
როს ქალაქის მცხოვრებთათვის
ბინა არ გვაქვს საკმარისი.“
სული მიჰყო კეთილ საქმეს,
გაჯიუტდა თუქვა დედა,
მანც ბავშთა ბაღის გაშვებს
წარუდგინა განცხადება:
„შენობებში ჩვენს მასლობლად
არეინ დგას და არეის სძინავს,
მე ვაცხადებ: მოვიხმაროთ
უნაღრონო ბავშთა ბინად.“

ქართლას გამოცემა

კუშინ კარლო კომკავშირის კრუ-
ბაზე შეიპარა.

აი, ფაბრიკის კლუბში რომ იყო გამართული.

მაგიდის უკან ჩაჯდა და დაბეჯითებით დაუგდო უური მოძისე-
ნებელს.

— ამხანაგებო, საქირთა გავაძლიეროთ ბრძოლა მღვდელ-
დიაკვნების წინააღმდეგ, გამოგტაცოთ მათ მოსახლეობის შეგნე-
ბული ნაწილი, კლუბებდ და საშკიოთხელოებდ გადავაკეთოთ საე-
დრები, გამოვიყენოთ საეკლესიო ნივთები შრომაში და მშენებლო-
ბისათვის. ვუვლა ჩვენგანის მოვალეობას შეადგენს ამ საქმისთვის
ზრუნვა, — ამბობდა ახალგაზრდა ფეიქარი.

ნეტავი როდის იქნება კარლოც კომკავშირელი? როდის შე-
იძლება ჩარევა დიდ საქმეებში, რომ მანაც დასმარება გაუწიოს
მოსახლეობის შეუგნებელ ნაწილს?

ეჰ, კარლო ჯერ კიდევ ოქტომბრელია.

ნეტავი როდის გახდება კომკავშირელი?

მაგრამ აი რა მოაგონდა: საბავშო ბაღში დეიდა ნონა ხომ
სმირად ამბობს: „ვითხერები და ოქტომბრელები კომკავშირის
მორიგე თაობაა, ისინი ახლავე უნდა ეცადონ დასმარება გაუწიონ
კომკავშირელებს“.

ეს რა კარგი მოაგონდა.

მაშასადამე... კარლოს მოვალეობასაც შეადგენს საეკლესიო
ნივთები გამოვიყენოს შრომაში და მშენებლობისათვის.

კარლო მოგონებამ გაახარა, ფესზე წამოსტა, ტაში დაჰკრა და მხიარულად შესძახა.

დარბაზში სიცილი ასტედა.

კარლო გაწითლდა.

თავმჯდომარემ ჰატარა სარი ააწკარუნა, ბიჭები დააწუნა და შერე კარლოს მიუბრუნდა.— ჰატარავ. შენ აქ რა კინდა?

— შე მინდა საეკლესიო ნიუთები გამოვიყენო შრომაში და მშენებლობისათვის.

დარბაზში ისევ სარსარებდენ.

— ოჰო, ძალიან კარგი. შენ ადრინადა დაგიწყია, ვერ ამას ვერ შესძლებ. ამ დარბაზში საეკლესიო მანც არაფერია, სელს კი ნუ შეკვიშლი, აი ესოში კადი, ითამაშე, — მსრუნველად დაარევა თავმჯდომარემ.

დარცხენილი და გულდაწვეტილი კარლო გარეთ გაისტუმრეს.

— ეს რა სვეულებ

აქეთ ფაბრიკის გოგობიჭებს, რატომ ჰკონიათ, რომ ჰატარა ოქტომბრული ვერაფრის გაკეთებას ვერ შესძლებს. რატომ მანც და მანც თვითონ უნდათ ეველაფერი გააკეთონ?

კარლოს მანც სწამს, რომ მას შეუძლია რელივიის წინააღმდეგ ბრძოლა, ამ სავითის იგი იცნობს.

მაკრამ...

— მაკრამ, აი, თუ შეკიდლია, სინჯე. — ეუბნებოდა თითქოს ვიღაცა.

კარლო შინ მივიდა.

— ჩვენს მოვალეობას წარმოადგენს სხეულისი ნივთები
გამოვიყენოთ შრომაში
და მშენებლობისათვის,
— უტრიალებს თავში.

მაგრამ სად არის ეს ნივთები?

ეჰ, აბა როგორ გამოვიყენოს, როცა გარემოებაც ხელს არ უწყობს? მოაზარი უბედურებაც ისაა, რომ ასეთი ნივთები ახლამასლო არ იმოყნება, ეკლესია კი შორს არის, დედა არ გაუშვებს, არც ღირს.

საფიქრდა კარლო.

ბებიამ სადილისთვის მოხარბული კარტოფილი დაფუცქენა. კარლომ თეფშიდან ორიოდე აილა და ჩუმად ბებიას ოთახში ვაძვინა.

ცხელი კარტოფილი გასაკრილებლად დასტკება და მაკიდასე დააწყო.

მოხუცი ბებია ოთახში უძველეს ნივთებს ინახავს. აქ არის ძველის-ძველი მანძლები, ლეჩაქი, კაგები, სკივრი და შრავალი სსვა. ბებია მათზე ისე სრუნავს, როგორც კარლოს ჯანმრთელობასზე, სმირად აშხეურებს და სწმენდს.

— აი, სწორედ აქ არის მესამდებელი მოინახოს სასურველი ნივთი, — გაუელვა კარლოს თავში.

— მანდალი?

მანძლებს ახლაც სმარობენ ოჯახებში.

— ლეჩაქი? კაგები? — არა, არა ეს სომ სხეულისი ნივთები არ არის.

კარლომ კედლები დაათვალიერა.

— ერთჰა, ესეც აქ ეოფილა.

კედელზე კვიდა უთი ბუიას მოძველებული ხატით.

კარლო დატრიალდა. აი, სწორედ აქ ჰმართებს სიმბრჯვე, ხუმრობა სომ არ არის, ოჯახში აღმოაჩინა „მოსახლეობის შეუკნებელი ნაწილი“. აქ სჭირია ბრძოლა.

კედელთან დგამი მისწია, სედაც ბალიშები შეაწყო, შეცოცდა, უთს მისწვდა და წუთში თახჩიდან ჩამოიღო.

— სწორედ ლამაზი უთია, ეს კი ვერაფერი სურათია, ნეტა ამ სურათმა რა უნდა მისცეს ბებიას? მუდამდე რადაცას სთხოვს.

უთიდან ორიოდე გროში გადმოვარდა.

— ჰჰმ! ნუთუ ამ გროშებს ეხვეწება? ხა, ხა, ხა, როგორ შეიძლება უთმა თავისთავად ჩამოუვაროს გროშები? ბები, ბები, მე შევისრულე წადილი.

— ბები, ბები.

მუშაობაში კართულ დიდედს კარლოს ძახილი არ ესმოდა.

კიდევ კარგი.

ახლა დადგა „საეკლესიო ნიუთის გამოყენების“ საკითხი.

რასაკვირველია, უთის გამოყენება შეიძლება, ეს სურათი კი არაფრად ვარჯა, მართლაც და ეველაფერი სომ არ გამოდგება ამ ნიუთებიდან?

კარლომ სურათს კარდი-გარდმო ფანქართ ხაზი გადაუსვა, ფანჯარასთან მიდგა და უსოში გადაისროლა.

უსოში ჰატარა ამ ხანაკები აგურისა და ფიცრის ნამტკრევებით „ქალაქს“ აკებდენ.

მუშაობა განაღებულ იყო, მასალას ეზიდებოდნენ იღლიებით. კარლოს სასე გაუბრწუნდა.

— აი გამოყენებაც.

მაციღასთან მიიღობინა, საკერავ მანქანას ცალიერი კოჭები და-
აძრო, დაჭრა, ლამაზი ბორბლები დათავა, ზატარა ჯოხებით
უთხე მიამაგრა, მერე ბაწარი გამოაბა და ოთანში გაავარა.

— საბარგო ავტო.

ესოში ჩასტა, ავტოს სირენასაგით იმუჟელა, ამხანაგებს მო-
ახლოვების ნიშანი მისცა.

განხდა ჟრიაძული, განაღდა „ქალაქის მშენებლობა“. კარლომ
მეგობრებს უამბო ავტოს ამბავი. ზატარებს ძალიან მოეწონათ
კარლოს მიერ ჩატარებული ბრძოლა და უფრო კი საბარგო ავტო.

ერთი წუთით კარლომ ავტო მეგობარს გადასცა. საჩქაროდ
შინ მიიღობინა, ბებიას ოთანში შევიდა, ნაჭერ ქალაღდსე დასწერა
და სატის თანხასე გააკრა:

„ბები, ჩვენი მოუღლეობა საეკლესიო ნივთები გამოვიყენოთ
შრომაში და მშენებლობისათვის“.

ირაკლი აბაშიძე.

რადიოზე მომუშავენი

რა კაცია, ვინც უოველდღე
არ მოისმენს ასაღ ამბებს;
ის სომ ძალე ჩამორჩება
შქენებლობის უოველ საქმეს.

—
თუ ასეა, აბა, ილო,
დაუჩქაროთ მუშაობა;
თუ ვსურს, დღესვე მოვისმინოთ
რადიოთი სწრაფად ცნობა.

—
დააჭედე ეკ ლურსმნები,
ჩქარა, ჩქარა, ჩქარა, ჩქარა,
ასე ნელა მუშაობა
არა კმარა, არა კმარა!

—
სა, შენც, თინა, ეს ძავთული
შეაერთე იქით სვეტთან,

დღეს, არ იქნა, ვერ დახუდდი,
კადიქეცი თითქმის ებედად!

—
სად გარბისარ, ბიჭო ღეო,
მოკვეშეველე, აქეთ მოდი,
იქნებ კიდევ დაილაღე,
რათ ჩამოგდის ღუარად ოფლი!?

—
ისმის სმები: „თინა, ღეო,
აბა ჩქარა, ჩქარა, ჩქარა,
ასე ნელა მუშაობა,
კ რგად იცით, არა კმარა“...

—
მუშაობენ გამაღებით
მსიარულად, მარჯვედ ეველა,
საქმეს მორჩენ ჰატარები,
და რადიოც ამეტეველდა.

ა. ბილანიშვილი

ახალი ქარხანა

შემოდგომის ნისლიანი დღეა, ცივა. ცა ღრუბლებს დაუფარავს, მოღუშულა, თითქოს ტირილს აძირებს თავისი ნაღვლიანი ცრემლებით.

ბავშვები ფანჯარაში იცქირობიან, მათ კარში არ უშვებენ; ცუდი ამინდი თამაშობის ხალისს უკარგავს მათ, სახლში კი მოწვენილნი არიან — რა გააკეთონ?

აკერ ტუგაც ტალახში ამოსვრილა, ცახცახებს სიცვივისაგან, წებუის, იბერტუება.

— ტუგი! ტუგი! — ფანჯრის მინაზე კაკუნით ემახიან ბავშვები.

— მჷ! მჷ! მოდი აქ, ჩვენთან!

ტუგია კი მათ უურს არ უკდებს და იქვე მანლობლად, ქარხნის ეზოში, გარბის, თავს იფარავს.

ქარხანა კი მათ ჰიბღაჰირ შეუწვეუტლივ განაგრძობს გრგვინვას, ხმაურობას:

ღუბ-ღუბ-ღუბ-ღუბ...

ღაგ-ღაგ-ღაგ-ღაგ...

გრრ... გრრ...

და ისევე:

ღუბ-ღუბ...

ღაგ-ღაგ...

გრრ... გრრ...

— ნეტავ რას აკეთებენ ამ ქარხანაში? კითხულობს მარიკა.

— აბა უუურეთ! ფანჯრიდანაც რა კარგად მოჩანს!

ბავშვები სედავენ ქარხნის ესოში ხალხს, მათ აჩქარებულ მოძრაობას, მუშაობას: სოჯი მათგანი აწეობს, ანაწილებს, სოჯიც ტვირთავს თუნუქიდან დაშხადებულ მრავალკვარ საკანს, თუნუქებს, ქვაბებს.

— თუნუქის ჭურჭელს ქარხნებში აკეთებენ!

დაგ-დაგ...

გორ... გორ...

— უფ, როგორ ჩქარობს, როგორ ტრიალებს!

თუნუქის სმაა, იგი სმაურობს.

ატრიალებენ, სჭრიან, ღუნავენ.

თუნუქის ჭურჭლებს აქ ამხადებენ.

— დახეთ, როგორი ქვაბებია: ახლები, ბრჭყვიანები.

— სახლში კი ძველი დაქანგულია.

— ასეთი ჭურჭლით დედას ჩვენთვის რძე მოაქვს.

ქარხნის სმაურობით, მისი მუშაობით ბავშვები გაერთენ, გა-
შხარულდენ...

ღუბ-ღუბ...

დაგ-დაგ...

გორ...

— აი იქ კიდევ რაღაც ახალს ამენებენ!

ვასო უკირის:

— აბა დახეთ! რას ამენებენ!

ბავშვები წამოცვივდენ:

— სად ამენებენ, რას?

— აი იქ. იმავე ესოში, ქარხნის გვერდსე სახლი შენდება.

— ამ სახლში რაღა იქნება?

— ცხადია, ისევ ქარხანა, — მიუგო ვასომ.

— სრულიადაც არა, მარკაბა სთქვა, ეს ქარხანა კი არა, სახლი იქნება, შიგ მუშები იცხოვრებენო.

ბავშებიც აიძალენ, გამართეს კამათი, სოკი ვასოს მიემხრო, სოკი მარტვას.

ასტეხეს სმაურობა, ევირილი:

— ქარხანა... სასლი... ქარხანა... სასლი...

— სმენა! — გაიძახის ვასო — დღეიდან ფანჯარაში ვიციქროთ, სასლიც დასრულდება და ვნახოთ, ვინ გაიმარჯვებს.

ახლა კი ჩვენც ქარხნის შენებას შევუდგეთ.

წამოსტენ ბავშები და გახადდა მუშაობაც. საქმეც დაიწყო: ვინ კალატოზია, ვინ დურგალი, ვასო კი მთავარი ინჟინერია და მთელ მუშაობას ის აწარმოებს.

— გავისრდები, — ვასომა სთქვა, — უსათუოდ ქარხანას ავაშენებ.

კვივის სასლის შენება იშიდავს, ლამაზი, მაღალი, ოცსართულიანი სასლების და არა ქარხნების.

დაიწვეს ბავშებმა ქარხნის შენება, კიდევაც დაასრულეს უხარმასარი, ვეებერთელა შენობა, გაუკეთეს დიდი, მაღალი კომლსავალიც; მთელი მასალა, კუბიკები, სათამაშოები მას მოანდომეს.

დამთავრების შემდეგ ბავშები ჩაფიქრდნენ, თუ რის ქარხანა გაეხსნათ.

— სამკერვალო, — გაიძახის კოლა. — დედანკეი სწორედ სამკერვალო ქარხანაშია, საკერავ მანქანასე ტანსაცმელებს ჰკერავს.

— ერთი-ორი, ერთი-ორი...

დასტის ნემსი, ძირბის ნემსი,

ჭკერავს საცვლებს, კაბებს, შარვლებს.

— არა, — სთქვა ლუსიკომ, — საკერავი კი არა, საქსოვი ქარხანა. იქ ქსოვილებს აკეთებენ, ჩემი დედა ფეიქარია, საკაბეს მომიქსოვს.

— მამჩემი მეტევევა, — სთქვა მარიკამ, — იგი ტეავს ამზადებს, ტეავისაგან ფესნაცმელებს, წაღებს ჭკერავენ.

— მოიცათ, — ამბობს ვასო, — ისეთი ქარხანა ავაშენოთ, რომელშიც მამჩემი მუშაობს. მამჩემი მეღითონევა, იგი მანქანებს აკეთებს. იმ ქარხანას კი მანქანების საადმშენებლო ქარხანა ეწოდება. ჩვენც მანქანებს გვააკეთებთ: ორთქლმავლებს, გემებს, ჰატარ-ჰატარა რონოდებს.

— აბა შესედეთ, რამდენი დამტვრეული ორთქლმავალი 'გვივირია, მთელი მატარებელია.

— ერთხმად დასძახეთ „ვაშა“, გაისინა ახალი ქარხანა.

გივიმ კი წითელი ასოებით ზედ წააწერა:

„ლენინის სახელობის

მანქანების საადმშენებლო ქარხანა

ჩვენი საბავშო სახლისა“

და დაიძრენ გატეხილი, დამტვრეული რონოდები, ორთქლმავლები ქარხანაში შესაკეთებლად.

ვასო, მთავარი ინჟინერი, რონოდებს იღებს, რიგებში აწეობს.

— ეს ეველასე უვარგისია, მასინჯია! ასე ვინ დაგამშვენა? ეს კიდევ დაიცდის, არა უშავს რა, მხოლოდ ღებბი აქვს გატეხილი.

— ეს კი მარიკას და ვანოს შესაღებად!

კოლა და გივი, კოტე და მიტო

ჩაქუჩებით ამუშავდნენ,

ლურსმნის დაკვრით

ამაგრებენ, ასწორებენ

ორთქლმავლებსა.

ღუბ-ღუბ...

ღაგ-ღაგ...

გრრ... გრრ...

მუშაობაა, როგორც იმ ქარსანაში.

მარიკა და ვასო, ქეთო და ზაველე

სადებავებს ამსადებენ,

რონოდებს და ორთქლიძეველებს

ვევლებს წითლად ღებავენ,

მკსაერებისთვის ამსადებენ:

ჩუხ-ჩუხ-ჩუხ-ჩუხ.

უფ-უფ-უფ-უფ...

ჩუხ-ჩუხ-ჩუხ-ჩუხ...

ქარსანა გრგვინავს სწრაფი ტრიალით,

ისმის მუშათა სმების გრიალი!

აი, რატიგად ამუშავდა ჩვენი ქარსანაც.

რა უშავს, რომ გუბიკებისგანაა?

— აი ჩვენც მალე გავიზრდებით, მია ღვინი, და მამინ ნამდვილ ქარსანას ავამყნებთ.

მეუვეარდათ ბავშებს „ქარსანა“, უოველდე მას თამაშობენ, თანაც ფანჯარაში უუურებენ:

— დასრულდა თუ არა ახალი სასლი?

სასლი ჯერ კიდევ არ დასრულებულა. აგერ კარებსა და ფანჯრებსაც მალე ჩასვამენ, ბავშვებო, წარწერასაც ჩამოჭკიდებენ, და მამინ ჩვენც თქვენთან ერთად გავიკებთ, აუ ვინ იცხოვრებს იქ და რას გააკეთებს.

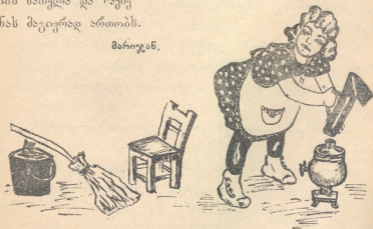
მანამდე კი თქვენც დაფიქრდით, იქნებ მისვდით?

ს. გაჩეჩილაძე

პატარა დინასტია

ნათელას დედიკოს აციებს,
დედიკოს ექიმი სწამლობს;
მეჯარა ნათელა მარტოკა
ოჯახურ საქმესე წვდობს!
აღკება ადრიან, დასვეტავს
ოთახს და შესავალ კიბეს,
დაუღებავს დედიკოს საძოვარს
და ძურე რძისათვის ირბენს!
რამდენი საქმე აქვს გოგონას,
ვინ მოსთვლის უგელაფერს, ვინა:
საუსმე, სადილი, დარეცვა,
სირბილი გაჩეთ თუ შინა!
ტიკინა არ ახსოვს ნათელას,
აკდია თოჯინა მარტო!
მუშაობს ნათელა და საქმე
ტიკინას მკვივრად ანთობს.

მარიკან.

სსვეზზე უკეთ.

ციალამ, აღტაცებულმა და მსიარულმა მიიღბინა თუ არა თავის ჯგუფთან, დაიფიქრა:

— ბავშვებო, მოდით ვაკეთოთ ეველანფერი სსვეზზე უკეთ. მე სსვეზზე უკეთ გავაკეთებ, ეთერი — სსვეზზე უკეთ და ასე ეველამ ერთმანეთზე უკეთ... გუშინ მამა მეუბნებოდა, რომ მათ ფაბრიკაში ასე მუშაობენ. ერთმა მუშამ შესწრულა სამუშაო კარგად, მეორემ — უკეთესად, მესამემ კი საუკეთესოდ...

მოდით, ჩვენც ასე მოვიქცეთ!

ბავშვები დათანხმდნენ. მოვიდა მასწავლებელი, დეიდა ქეთო, და დაუწყო კარნახი ბავშვებს. ციალა დაფასთან გაიყვანა საწერად, სსვეზს კი რვეულებში უნდა ეწერათ. წერს ციალა გულმოდგინედ, ისე გულისხურით, როგორც არაოდეს, ანა ანოსთან გამოჭეპს თანახმობრი.

დასწერეს მოთხრობა. დაიწვეს შეცდომების გასწორება. მედემ გამოართვა რვეული ეთერს და თავისი კი მას გადასცა განასწორებლად. ოთარმა თანხიკოს გამოართვა რვეული, თანხიკომ კი ოთარს.

— შენ კი, ციალა, თვითონ გაასწორე, — უთხრა დეიდა ქეთომ.

დაიწყო ციალამ თავისი ნაწერის კითხვა და ხედავს, რომ „დედა“-ს მაგიერ დაუწერია „დადა“, „წავიდა“-ს ნაცვლად „ავიდა“... შემდეგ უწერია „ბაბაზე“, და გაუგებარია, სად წავიდა დედა.

„ბაბაზე“... რა არის ეს სიტყვა — „ბაბა“?

— აბა, გაათავუთ განსინჯვა, უკვე განსინჯეთ?— შევეითსა დეიდა ქეთო ბაუშებს.

— ბევრი შეცდომა?

— ბევრი...

— მაშ, გავარჩიოთ, რატომ გაქვთ ბევრი შეცდომა. დავიწყოთ ციალადან.

ზირველ სიტუებაში ერთი შეცდომა, მეორეში — კიდევ ერთი, მესამეში კი — ორი. ზირველი და მეორე შეცდომა ციალამ გაასწორა... „ბაზაზე“ კი დასტოვა გაუსწორებლად. შეიძლება არ იცის, რას ნიშნავს. აბა, თაზიკო, მითხარი, რა სიტუება უნდა იუოს აქ?

— ბაზარზე, — სთქვა თაზიკომ.

— სწორება. აბა, ციალა, იფიქრე, რატომ გაქვს დღეს ბევრი შეცდომა?!

დგას ციალა ჩუმად, ვერ გაუგია, თუ რატომ გაეზარა ამდენი შეცდომა.

— იმიტომ, რომ, — უთხრა დეიდა ქეთომ, — მენ გადაჭანებულნი მონდომებით წერდი. შესედე, მენ ფიქრობდი ლამაზი ასოები გამოგვევანა, და ის კი დაგვავიწუდა, სწორი იყო თუ არა სიტუება. და სხვებიც სილამაზეზე ფიქრობდენ. ასე არ ვარება, ბაუშებო, უნდა სწეროთ ლამაზად და გასაკებად.

გათავდა გაკვეთილი. ჯერ კიდევ არ გასულა დეიდა ქეთო კლასიდან, რომ დავიწყო სმაური.

— მენ შეგვაცდინე, — უფვიროდენ ბაუშები ციალას, — მენ გვითხარი სხვებზე უკეთ გვეწერა. აი მენი უკეთესი, გამოანდა ესეც მასწავლებლი, რაღა!

— ანა, ჩვენ ვველა ვართ დამნაშავე, — მიუდგენ ციალას ზატარა

გოგონები, — უკვლა. სილაძასეზე ვფიქრობდით და გასაკვირად რომ ვოფილიყო, ეს დაგვაფიქვდა.

— ასე ძნელია, — სთქვა ოთარმა.

— აბა, მენ კიგონა, ადვილი იყო? სწორედ რომ ძნელია. ესაა სწორედ საინტერესო.

ასე დაობდენ ბავშვები და სძაურობდენ, რომ მიბრუნდა დეიდა ქეთო ამ სძაურსე და ჰკითხა ბავშვებს:

— რა მოხდა? რატომ უვირით?

— დეიდა ქეთო, ჩვენ, აი, ცილამ შევაცდინა — უთხრეს ბავშვებმა — მოდი, სხვებსე უკეთ გაგაკეთათო... და უარესი გამოვიდა...

— რატომ უარესი? სრულებითაც არა. აბა, მოიგონეთ, როგორ ასოებს წერდით უწინ. ასო ასოს არ ჰკავდა — მოგონებდი, წაქცეული.. არა, ცილას ძალიან კარვად მოუფიქრია. მხოლოდ თქვენ დაგვაფიქვდათ, რომ მარტო სილაძასე არ კმანა. საჭიროა ეოველმხრივ კარგი იყოს. ეს ძნელია, მაგრამ საჭიროა.

— დეიდა ქეთო, — უთხრა ეთერმა მხსწავლებელს, — აი რა მოვიფიქრე. ვუთხრათ მესობელ ჯგუფს, რომ იმათაც სცადონ, ვუთხრათ: „აკეთეთ უკვლაფერი კარვად“, და როგორ უნდა გააკეთონ, ამას ნუ ვეძივით. დე, თვითონ მისუდენ.

— სწორია, სწორია, — აუკირდენ უკვლანი, — მოდი, ვუთხრათ.

— წავიდენ ეთერი და ცილას და უთხრან.

ასეც მოიქცენ.

როდესაც გათავდა მესამე გაკვეთილი, მთელი ჯგუფი გაიქცა მესობელ ჯგუფთან.

— რა ქენით? გააკეთეთ?

ისინი კი ნაწუენი და გაბრახებული გამოიურებიან.

— გადით აქედან, გამოძონებლები!

არასოდეს არ გაგიგონებთ. დაგიწუქო ლამაზი წერა და აკრივო ეველბურე.

— ჩვენც ეს მოგვევიდა, არაფერი. ეს ზირველად ასეა. უცებ რომ არ იქნება... უნდა ვეცადოთ და ნელ-ნელა მივალთ იქამდე, რომ ეოველმხრივ კარგად დავწერთ.

უფროს ვგუფს გაუსარდა, რომ მარტო მათ არ მოსვლიათ ასეთი საქმე, მარტო მათ არ მოსვლიათ შეცდომები, და მათი მასწავლებელი, დეიდა თინა, ეუბნება ცილას ვგუფს:

— ასლა ჩვენი რიცია. თქვენ რომ მოგვეცით ამოცანა, ასლა ჩვენც მოგვემით ამოცანას. მოდით, ჩვენ ჩვენი კლასები მივალავოთ და გავასუფთავოთ კარგად. ენახოთ, რა გამოვა.

— აბა, მივალავოთ, გაეწმინდოთ!

იუვირეს ბავშვებმა და გაიქცენ თავისი კლასებისაკენ.

დაიწუქეს ფუსფუსი, გარბი-გამორბიან, ერთს ცოცხი უჭირავს და იატაკს ჰტვის, მეორე სკამებს სწმენდს, მესამე დაფას და ასე ეველა რაღაცას აკეთებს...

გათათეეს, და ასლა შედარეს, აბა ვის უფრო კარგად აქვს მილაგებული, ნახეს ორივე კლასი და ეველგან სისუფთავეა, ეველგან სილაძახვა, ერთი ჰატარა ნაჭერი არ ავდია არსად. ეველანი კმაყოფილნი არიან.

აი მოვიდენ მასწავლებლებიც, ეკითხებიან:

— უკვე მივალავოთ? აბა, ვინია უკეთესი?

— იმათაც და ჩვენც სუფთად გვაქვს.

— და კიდევ რა?

— მეტი არაფერი!

— ჩვარი რატომ ავდია სკამზე? ცოცხი რატომაა შუა იატაკზე დაგდებული? განა ისინი არ უნდა მივალავოთ თავის ადგილზე? აი, შედაეთ, აქაც საჭიროა ეურადღებობა და დაკვირვება, მარტო სილაძახვა არ კმარა. თანახმა ხართ? ასეა, რომ?

— თანახმა ვართ. კვესმის.

— აბა, ახლა წახვალთ ჭკვიანად შინ. ხვალ უფრო კარგად ვაბაკეთებთ.

მოვიდა ციხლა შინ და მამას ეუბნება:

— ჩვენ სკოლაში გადაწვევით ვაბაკეთებთ სხვებსე უკეთ, როგორც თქვენს ფაბრიკაში. მხოლოდ საჭიროა ვაბაკეთოთ ლამაზად, უურადღებით და სწორედ. ჩვენ კი დღეს მხოლოდ სიღამასე ვახსოვდა, დანარჩენი კი დაგვაუიწუდა.

— ანაფერია, — უთხრა მამამ, — ისწავლით.

არც ჩვენ გამოგვსვლია უცებ უველაფერი კარგად. სამაგიეროდ შემდეგ დაუკვირდებით საქმეს და კარგი გამოვა, კარგად ვაბაკეთებთ.

გ. ჩაჩიბაია.

შეჯიბრება

მთელ საბჭოთა კავშირს მოედვა შეჯიბრება. ეჯიბრებიან ერთმანეთს ცალკე ადამიანები, ცეხები, ქარხნები, ფაბრიკები, დაწესებულებანი და თითქმის მთელი ქალაქებიც. შეჯიბრებაში მონაწილეობას იღებენ მუშები, მასწავლებლები, მოსამსახურეები, სწავლულები.

შეჯიბრება დიდებიდან გადადის პატარებზე — პიონერებში და მოწაფეებში. მშრომელი ხალხის ბავშვებს არ უნდათ გადგენ განხე, როდესაც იმათი მშობლები ყოველ დონეს ხმარობენ უკეთესი მომავლის შესაქმნელად.

შეჯიბრება შეუწყობს ხელს ხუთწლიანი გეგმის შესრულებას. ის ბავშვები, რომლებიც მონაწილეობას იღებენ შეჯიბრებაში, ხელს უწყობენ ხუთწლიანი გეგმის შესრულებას.

დიდები შეჯიბრებული არიან არა მარტო იმაში, რომ გაადიდონ გამომუშავება, არამედ იმაშიც, რომ გააუმჯობესონ ხარის-

ხი და გააიფონ გამომუშავებული საქონელი.

ბავშვები კი, პიონერები და მოწაფეები, ეჯიბრებიან ერთმანეთს უკეთეს სწავლაში, რგოლების უკეთეს მუშაობაში, საუკეთესო ჯგუფსა და სკოლაში.

შეჯიბრების საკითხი პირდაპირ დგას. — აბა გვითხარით, რგოლებო, ჯგუფებო, რაზმებო, სკოლაო: რა გააკეთეთ, რით დაეხმარეთ საბჭოთა ხელისუფლებას ხუთწლიანი გეგმის შესრულებაში? როგორ მუშაობას ატარებთ შეუკავშირებელ ბავშვებში, როგორ ებრძვით ორწლიანობას სკოლებში, რაც საბჭოთა ხელისუფლებას მილიონები უჯდება.

არ უნდა დარჩეს არცერთი პიონერი და მოწაფე, რომ მხურვალე მონაწილეობა არ მიიღოს შეჯიბრებაში.

მუშებს უნდათ მოუპოვონ ყველას უკეთესი ცხოვრება, და ჩვენც ვაღიბებული ვართ დავებმართ მათ.

სასკენი ნიშნები

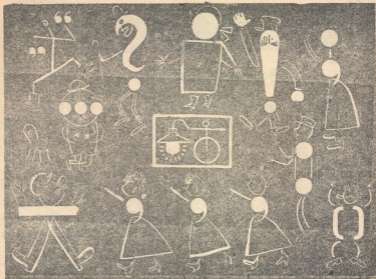

უკანასკნელ ბჭვართან,
სად წერტილი დგობა,
სასუენებელ ნიშნებს
კაჟმართავთ კრება.
მოვიდა უცნაური
კაკვირუების ნიშანი,
უფვარს ძალსე ხმაური,
კვირის:

— მე ვარ! მიცანით!
დამისკდეთ კითხვის ნიშანს,
ცხვირძოქცეულ გოგოს,
ვეელას კითხავს წარამარა:
— უინ? სანიდან? როგორ?
ჰა, მოვიდენ შიძეები,
თძახუჭუჭა ნასი დები,
სდარაჯობენ ძეხერებას.
ასლა ძეუერთდენ კრებას.
მოკრილდა ორწერტილი,
მოკოგდა მრავალწერტილი
და სსუა,
და სსუა,
ნიშნების სღვა.

აი უკვე „კაკვირუებამ“
განუცხადა რინით კრებას:
— თანახმა ხართ ალბათ ვეელა,
რომ ასლაჟე, სელდასელად
მრავალწერტილს კვრათ ჰხანლური,

გაუბთროთ გარეთ უურიტ.
მოგასსენათ სიტევა ცხელი:
ძას არა აქვს ჩვენთან სელი,
გვარცსუენს ჰატოლსან ნიშნებს—
სედაეთ, დგას და არც კი იმხეეს.
რას აკეთებ, ერთი მიონარ,
სასარეებლო, სეტავ, რით ხარ?!

ვინც თანახმა ხართ და ვინც არა, —
გვინახსუხეთ ვეუღა! საქარა!
ძოფუსძინით მრბუაღწერტილს.
ამბობს:

— ეკ არ გირჩევსთ კეთილს.
ხეძსე ვიტეუვი წმინდა გულით:
ვარ ნიძანი დიდებული.
ესენი კი, შიძეები,
თძაგულუღა ნახი დები,
ნიძნებია სულ უბრალო.
წერტილმძმეკ, ეს საბრალო,
ანაფერი საჭიროა.

„გაკვირვებ“ — ე მანდ რა,
მბრეკეკეკა მუვირალაა.
კითხვის ნიძანს სომ ნუ მკითხავთ:
შირღია და მტირალაა.
კითხვის ნიძანს, გრეხილ გოგოს,
გაკვირდა: — რაო? როგორ?
„გაკვირვება“ ცეცხლებს ისურის:

— ეს რას ხმხავს?!
როგორ?! რისთვის?!
და წერტილი ამბობს მკვრად:
— საჭიროა ფიქრი აქ რად?
სახელმწიფოს თვალსახარისით
გამართიცხვა გამართებს მისი.
თმხუჭუჭა შიძეები,
ჯით საქმიანი მდიუნები,
მაგიდას მოესხდენ მოქჩით
და დასწერეს ასე: ოქმი
სახეებულ ნიძანთ კრების
(წერტილმძმე და ამქრები).
რა შეგვროვდით ერთად ვეუღა,
გაკვირეთ სელდასეუღად
საქმე კეთილი:
მკაცრი სანამართლოს მერე
გაკვირიდან გამოფუკრეთ
მრბუაღწერტილი.

მ. მიქელაძე.

მზიას სიზმარი

პატარა ოთახი. ფანჯარასთან საწოლი დგას. მარცხნივ ფარდაგადაფენილი ტახტი. მარჯვნივ — მაგიდა სკამით. სკამზე აწყვია ბავშვის ტანისამოსი. ერთ კუთხეში ბზრიალა გდია. ფანჯრიდან მთვარე იცქირება. მზია წვეს, ახალ ტიკინას უაღერსებს. შემდეგ ნანას უმღერის.

მზია. ნანა, შეილო, ნანინა, ფისომ ხომ არ შეგაშინა, ფეხში ხომ არ გიკბინა? დახუქე, გენაცვალე, თვალები და დაიძინე, რა ჯიუტი რამ გახდი. (აღერსით) დაწეკი, გენაცვალე, დაწეკი (მღერის), ნანა, შეილო, ნანინა, ნანა, ჩემო ლამაზო, ფისომ ხომ არ შეგაშინა?

(ცოტა ხნის შემდეგ წამოხტება) რა ვქნა, რას იცინი, ქალო, რას? მე გეუბნები, დაიძინე მეთქი, არ გესმის? (პაუზა) ოი, შე მაიმუნო, შენა! გიხარია, რომ ასეთი ლამაზი კაბა გაცვია? დახე, ლენტეც რა კარგი გაქვს.

(ძველ ტიკინას უკმაყოფილო გადახედავს) იმ ქაჩალოს კი არა გავხარ (იციინ-ს), ცხვირი რომ მოტეხილი აქვს. ხა, ხა, ხა... იცი, რა გითხრა, მე არცერთი ძველი სათამაშო აღარ მინდა. ყველა უნდა გადავყარო, მარტო შენ იქნები ჩემთან.

ხმა მეორე ოთახიდან. დაიძინე, მზია, ნულარ ყბედობ. დაიძინე.

მზია. მე არა, დედიკო, ფისო ლაპარაკობს, ფისო. (ტიკინას) დაწე, დაწე, თორემ, ხედავ, დედა ჯავრობს. (აღგება, საბანს წამოისხამს)

ბუ... ბუ... ახალი ტიკინა უნდა შევქამოო (საბანს გადაიხდის). უი, უი, ბუამ არ შეგქამოს, დავიმალოთ, დავიმალოთ. წადი, ბუა, წადი. (ტიკინასაც საბანში ახვევს, თვითონაც საბან ქვეშ იმალება. სიჩუმე ჩამოვარდება. მეზობელი ოთახიდან საკრავის ხმა ისპ ს. მზია საბანს გადაიხდის, გატვრინდება და ჩაეძინება, მზია სიზმარს ხედავს)

კუთხიდან ბზრიალა გამოვორდება, ტრიალებს, ტრიალებს და მზიას საწოლთან გაჩერდება.

ბზრიალა. აი, შე უმადურო (აჯავრებს) „ძველი სათამაშოები უნდა გადავყარეინო“. აღარა ვართ საჭირო. ვანა? აბა მაშ დამაცვალე, რა გიყო! ჯერ ყველას შევატყობინო... ვუთხრა ყველას... (კი-

დევ დატრიალდება და გარბის მეორე ოთახში. ცოტა ხნით სიჩუმეა, შემდეგ მარცხნივ კარი გაიღება, ჩირალდნით შემოდინან ძველი უცხვირპირო ტიკინა და ცირკის მასხარა).

ძველი ტიკინა. აქ იყო, აქ. მე რომ დილას დერეფანში გამო-
მაგდეს, მაშინ დავინახე. იმ შეჩვენებულ ბოხვერა ძალღს პირი და-
ელო და დიდი პურის ყუასავით მოათრევდა.

ცირკის მასხ.—აი, დედასა, რას გვიშვრებიან! (მზიას საწოლს
გახედავს და იცინის) ხა, ხა, ხა... ერთი დახე, ეს ახალი ქალბატო-
ნი რა განცხრომაშია.

ძველი ტიკინა (მწარე ღიმილით). ცოტა დაიცადოს. ჯერ ახა-
ლი ცოცხია. მერე თვითონ იცის მზიამ, რასაც უზამს (ახალ ტი-
კინას კიდეც შეხედავს და ძებნას განაგრძობს) რა ვქნა, რა იქნა
ის საწყალი დათვი. ნამდვილად ვიცი, რომ აქ შემოათრია და...

დათვი (ტახტის ქვეშიდან კენესით) აქა ვარ, აქ, მიშველეთ, თქვე-
ნი ჭირიმე. ნეკნები მთლად შემინგრის...

ცირკის მასხარა (ფარდას ასწევს, ტახტ ქვეშ იხედება). შე სა-
წყალო დათუნია, მანდ ვის ემალეები? მზიას სად წაუხედალ? აბა ჩქა-
რა თავს უშველე. გამოდი მალე, თორემ დილაზე თურმე გადა-
ყრას გვიპირებენ.

დათვი (კენესით) ვიმალები კი არა... სადა მაქვს დამალვის თა-
ვი. იმ ოხერა ბოხვერამ კბილებით გულ-მუცელი დამიღრღნა და
მერე აქ შემომათრია.

ვაი, წელი, წელი... ველარ ავათრიე. აბა, ერთი, ხელი მომა-
შველეთ...

(უცხვირო ტიკინა და დათვი ეშველებიან და გამოათრევენ).

უცხ. ტიკ. სად არის სამართალი? სანამ ახლები ვიყავით, გული
მოიჯერა ჩვენი აღერსით და ახლა საძალღედ გაგვხადა? დაი-
ცადოს!..

(ბზრიალა შემოვარდება).

ბზრიალა. არიქა, ჩქარა, განთიადი მოახლოვდა. საცაა სალომე
გამოიღვიძებს. ცოცხი და აქანდაზი იქვე კუთხეში უწყვია.

პირველი მისი საქმე ჩვენი გადაყრა... გუშინ მზიამ ასე უთხრა:
ეს მახინჯები აღარ დამანახოთო.

ცირკის მასხარა (დაფაცურებით). აი, ჩვენ უკვე მზადა ვართ.
დანარჩენები რა იქნენ?

(ბზრიალას) გაიქე, ჩქარა ყველას შეატყობინე, ყველამ თავი
აქ მოიყაროს.

ბზრიალა. ყველა თითქმის მზად არის. ბოღჩები შეკრეს, არ
ვიცი, რაღას იგვიანებენ. (გარბის)

უცვირო ტყ. (მზიას მიმართავს). იძინე ტკბილად. შენ მანდ განცხრომით იყავი. ჩვენ გაგეცლებით და ისეთ ადგილს მოვძებნით, სადაც ადამიანურად მოგვეპურობიან და გაგვიფრთხილებიან.

(კარს უკან რახუნია. პაწია მატარებელი თავისი დანგრეული რონოდებით ლახლახით გამოჩნდება)

მატარებელი. უჰ, უჰ, უჰ, აკი ვითხარით, ძმანო, აღარ ვარგვარ მეთქი, თქვენ გგონიათ, მე ნაკლები დღე დამაყენა? აბა შემომხედეთ, რარიგ გამაოხრა.

(კარს უკან ხმაური ატყდება)

უცხ. ტყ. როგორც იყოს, შენი ჭირიმე, წაგვიყვანე... ჰა, მიაწექ... კიდე... ჰა! ჰა... (მატარებელი შემოგრიალდება კოქლობით, თან შემოჰყვებიან გასაქცევად გამზადებული ძველი სათამაშოები ბოლჩებით და ბარგი-ბარხანით. გაქუცული ძაღლი და ყურებდაგლეჯილი კურღლევი ყველაზე უკან მოცუნცულდებიან).

კოქლი მაიმუნი (მატარებელზე შესკუბდება და ყვირის). ამხანაგებო, ყველანი აქა ხართ?

კურღლევი. მაკრინე ტიკინა გვაკლია, მაკრინე... დერეფანშია თავის მოგლეჯილ ხელს დაეძებს.

მაკრინე ტიკინა (იღლიაში მოგლეჯილი ხელი უჭირავს. ტირის. მზიას უახლოვდება და თავის მოგლეჯილ ხელს მოუქნევს მუქარით).

აი, მზია, შენი სიყვარული! არ გრცხვენია, ასე გამაუბედურე. სადღა წავიდე უხელო? (ტირის)

ხმები. ნუ ტირი, მაკრინე, ჩვენ ისეთ ადგილას წავალთ, სადაც ხელსაც გაგვიკეთებენ და ფეხსაც.

უცვირო ტიკინა. ნუ ტირი, მაკრინე, დაჯექი ჩქარა, არ დაგვიგვიანდეს.

კოქლი მაიმუნი. ამხანაგებო! მაშ მივდივართ (მზიაზე მიუთითებს).

აგერ, ა იმ უგულო ქალს ვშორდებით. სანამ ახლები ვიყავით, კოხტები და ლამაზები, მანამდე ჩვენი აღერსით გული იჯერა. მერე თვითონვე დაგვაძველა, დაგვასახიჩრა და ახლა გადაყრას გვიპირებს? არა, ამას ვერ მოვითმენთ... ჩვენ თვითონ წავალთ, გავიპარებით.

ხმები. ჩვენ თვითონ წავალთ, ჩვენ გავიქცევით.

კოქლი მაიმუნი (განაგრძობს). მე კარგად მახსოვს, ეს ქალბატონი წითელით ბრძანდებოდა ავად, მე რომ აქ მომიყვანეს. ჩემს დანახვაზე თვალები პირველად მაშინ გაახილა, სახეზე ჯერ ღიმილი

მოუვიდა და მერე კი გულიანად გადაიხარხარა. მას შემდეგ მისი დედ-მამა ჩემს მზეს ფიცულობდენ, შვილი ამან მოგვირჩინაო და ახლა სანაგვეზე უნდა გადამაგდონ? ჰაი, დედასა, არ დავრჩები, არა!..

ყველანი. არ დავრჩებით, არავინ არ დავრჩებით.

(კარებში ისევ რახუნი ისმის, პაწია ქვაბი შემოგორდება).

ქვაბი. ხალხნო, მე დაგავიწყდით? თქვენი ქირიმეთ, მეც წამიყვანეთ. მართალია, გვერდები სულ მიტყულებილ-მოტყულებილი მაქვს, მაგრამ ნუ დამტოვებთ. ბევრი ამაგი მიმიძღვის... აბა შემომხედეთ—ცეცხლზე დამწვა და დამხრავა.

(მძინარე მზიას მუშტს უქნევს).

აჰაი, შენ, დამაცადე!

ქაჩალი ტიკინა. აგრემც გაიხარებთ, ერთი მეც რამე მათქმევინეთ. ისე არ წავალ აქედან, რომ რაც მაწუხებს ის არა ვთქვა.

ტიკინა, წინად რას მეძახდა? საყვარელ მზეთუნახავს... ხელიდან არ მიშვებდა, ლოგინიდან არ მიშორებდა, აი, როგორც იმ ახალ ტიკინას. (ხელით ახალ ტიკინაზე უჩვენებს) დღეს კი ქაჩალს მეძახის. თმები თვითონ დამაგლიჯა. ბევრი პირის ბანით ლოყები მთლად გამიხუნა, ყბაც შემინგრია და ახლა აღარ ვარგვარ? მე ამას აღარ მოვითმენ, სულ შორს წავალ და გადვიკარგები.

ყველანი. ყველანი წავალთ, გადვიკარგებით.

მატარებელი. წავიდეთ ჩქარა... უჰ, უჰ, მეტი სიბრაზით ძალა მომეცა. ახ, ნეტავი ერთი თვალით სადმე მაპოვნინა და მერე მე ვიცი...

ძალლი. ჰაუ, ჰაუ... მე ვიცი შენი ერთი თვალი საცაა (მირბის).

კოკლი მაიმუნი. აბა დასხედით... ჩქარა დასხედით...

(შემორბის ძალლი, თვალს მოათრევს)

ძალლი. აი, აი, მოვიტანე, ბუხარში ეგდო.

ყველანი. ოო, ყოჩაღ, ცუგრიკო.

მატარებელი. ახლა კი არა მიჭირს რა. აბა მიშველეთ. ცალი გვერდი ამიწიეთ და წინ შემომიდგით.

(ყველანი მისცვივდებიან და სწევენ).

ყველანი. მზად არის, მზად... ვაშა!..

კოკლი მაიმუნი. მემანქანე მე ვარ, დასხედით, დასხედით.

(ხმაურობა და ფაცი-ფუცია. მატარებელზე სხდებიან, გარდა ხელმოგლეჯილი ტიკინასი. ის ყველა კუთხეს ათვალიერებს, ტირის)

ხელმოგლეჯი. ტიკინა. მშვიდობით, ჩემო არემარე. ბევრს სიმწარესთან ცოტა სიტკობო მაინც მახსოვს და წასვლა მეძნელება (ტირის) ალალი იყოს, მზია, შენზე ჩემი ამაგი.

ყველანი. მშვიდობით, მშვიდობით, მივდივართ.

ახალი ტიკინა (თითქოს ახლა გაეღვიძა, ზეზე წამოიწვეს, ნაზი ხმით და გაკვირვებით). სად მიდიხართ, მეგობრებო? რა ამბავია?!

კოჭლი მაიმუნი. რა ამბავიც არის, მერე გაიგებ...

ქაჩალი ტიკინა. შე საწყალო ჩვენო დაიავ, ერთ დროს შენც ჩვენსავით გამწარდები, როცა სანაგვე ყუთისკენ გაგისტუმრებს.

კურდღელი. ჯერ ყურები მოგაგლიჯოს!

კოჭლი მაიმუნი. მერე ფეხები შემოგამტვრიოს.

ქაჩალი ტიკინა. მერე თმები დაგაგლიჯოს.

ძალღი. მერე ცხვირი ჩიბუხივით მოგამტვრიოს.

ახალი ტიკინა (შეშინებული თვალებს აქყეტს). რას მეუბნებით, რას?!

დათვი. დიახ, დიახ, სულ ცოტა ხანია საჭირო, ჯერ ახალი ხარ. ახალი ტიკინა (მზიას შეხედავს). ეს რა მესმის? ეს ისეთი კეთილი გოგონა მეგონა, ისეთი მოსიყვარულე... და...

ყველანი. ჰო, ჰო, სანამ ახალი, სუფთა და კეკლუცი ხარ. მერე კი... ჰეი!

ახალი ტიკინა. რა ვქნა, რას მეუბნებით, მეშინია, ძლიერ მეშინია!!.

ძალღი. თუ გეშინია, ჩვენთან წამოდი.

კურდღელი. სულ ერთია, ასეთი ბედი შენც არ აგცდება...

ახალი ტიკინა. (ძველს ტიკინას შეამჩნევს, შეშინებული ჩაეკითხება) ეგ რა გიჭირავს. შენი საკუთარი ხელია? ამას რას ვხედავ, რას?

ქაჩალი ტიკინა. აი ჩემი თმებიც. ეს თმები თვითონ დამაგლიჯა და მერე ქაჩალს მიძახდა.

დათვი. ლამაზო, შენც ეგ მოგელის თუ დროზე თავი არ დაახწიე.

ახალი ტიკინა. (ნაბიჯს გადასდგამს. შიშისაგან თვალებს უფრო აქყეტს.) არა, არ შემიძლია. მეც წამიყვანეთ, თქვენ გენაცვალეთ. მე სულ განუყრელად თქვენთან ვიქნები. (მძინარე მზიას.) მშვიდობით, ქალბატონო, მე მეგონა მართლა მოსიყვარულე იყავი. ნამდვილად კი აი რა ყოფილხარ. შენთან რა გაამჩერებს? (ძირს ჩამოდის. ყველა სიხარულით ეგებება. ქუდებს აქნევენ, მატარებელზე დაჯდომას შევლიან. მაიმუნი გაუსტვენს, მატარებელი დაიქვირებს და მზიარული კამპანია ქრიამულით დაიძრება).

ყველანი. მშვიდობით, მზია, მშვიდობით უგულო და შეუბრალებლო გოგონავ!. დარჩი მარტოკა, ჩვენ კი გშორდებით სამუდამოდ...

(უკანასკნელი სიტყვები კარებს უკან შესწყდება. მზიამ სიზმარში ღრიალი მორთო და გაეღვიძა. ზეზე წამოვარდა...)

მზია. (ტირილით) დედა, მიშველე, დედა!

დედა. (შემოვარდება.) რა იყო შვილო, რა დაგემართა?

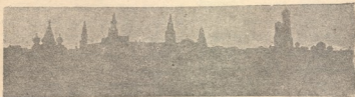
მზია. ჩემი ტიკინა, ჩემი ახალი მორთული ტიკინა იმ ქაჩლებმა და დაფეხვილებმა წამართვეს. რალა ვქნა, რა!..

დედა. რას ამბობ, შვილო? აი შენი ტიკინა, აქ არის, აქ, ალბათ სიზმარში ნახე, გენაცვალე, აგერ აქ არი... ნახე!..

მზია. (ყურს არ უგდებს, ტირილით) მე დავინახე, წაიყვანეს, წაიყვანეს...
 (დედა ტიკინას აწვდის. მზია დახედავს. შერცხვება, მაგრამ ტირილს ვერა სწყვეტს.)

დედას ტიკინა ჩამოართვა. გულზე მიიხუტა და ძირს ხელგბდაგლეჯილ ტიკინას თვალი რომ მოჰკრა, გაჯავრდა, განრისხდა.

მზია. აი ეგ ოხერი, ეგ იყო, რომ ბევრს ლაპარაკობდა. დაიკარგოს, დაიკარგოს, ძველები მეჯავრებიან, თავიდან მომშორდენ, დაიკარგონ.
 ცქვიტი.

ვარსკვლავების თეატრი — პლანეტარი

წერილი მოსკოვიდან.

წვიმიანი დილა გათენდა. ამ გარემოებამ ძალიან დაგვალონა. დღეს ჩვენ ექსკურსიას ბევრი რამ უნდა დაეთვალიერებინა და ამისთანა წვიმაში სად წავიდეთ.

— არა უშავს, — გვითხრა ხელმძღვანელმა, — დღეს ვარსკვლავების თეატრი პლანეტარი ვნახოთ.

სასწრაფოდ შევიკრიბეთ, ჩავსხედით ტრამვაიში, და წავედით. ტრამვაიამ პირდაპირ თეატრთან მიგვიყვანა, დიდ, უზარმაზარდუნჯრებიან შენობასთან, რომელსაც რალაც უცნაური აივან-კოშკები და პატარ-პატარა აივნები ჰქონდა. სწორედ საოცარი შენობა იყო, რვეალი და

გუმბათიანი. შევედით შიგ თუ არა, მაშინვე პალტოები გაგვახდევინეს და თეატრის ფოიეში გაგვიყვანეს, სადაც სხვებიც იცლადენ და გვითხრეს ჩვენც და ვვეცადა. ჩვენს შემდეგაც ბლომად მოვიდა. ხალხი, სკოლის მოწაფეები და სხვებიც. ბოლოს გაისმა ზარის წყარუნი, და ყველანი წამოვიშალეთ, ავედით ფაფე კიბეზე მეორე საართულში. შევედით რვეალ, ნახევრად ბნელ დარბაზში. დარბაზი არცერთ ჩვენს მიერ ნახულ დარბაზს არ ჰგავდა. შიგ, როგორც თეატრებში, სავარძლები იდგა ექვსასი კაცისათვის. ჰერი თუმცა თერთი იყო, მაგრამ პრეტყელი კი არ ყო-

ფილა, როგორც ყველა ქერი, თალი-
ვით იყო ზევიდან გადმოხურული, რო-
გორც გუშმათი. ქერს ძირზე ირველივ
მოსკოვის სხვადასხვა ადგილის სილუე-
ტების (ლანდების) წრე აქვს შემო-
ვლებული. ამ სილუეტებში ამოსა-
ხულია მოსკოვის კრემლი, ქარხნების და
ფაბრიკების მიწები და სხ.

როგორც კი შევედით, ყველაზე
უფრო ჩვენი ყურადღება დარბაზის შუა
ადგილას დადგმულმა რაღაც უცნაურმა
შავმა მანქანამ მიიპყრო. ამ მანქანას
ბურთებივით თავები აქვს და ჩარჩოებში
არის ჩასმული, რომელიც უცნაურ, უზარ-
მზარასწერტლებიან ზღვის ცხოველს
მოვავაონებს.

გაისმა ზარის წყრილი. გამოვიდა
კაცი, რომელიც საგანგებოდ გაცეთე-
ბულ შემალღებულ ადგილას ავიდა.
დარბაზში სრული სიჩუმე ჩამოვარდა.
სინათლე თანდათან ჩაქრა, და გუშმა-
თის პატარა ნაწილში გამოისახა ერთი-
მეორის შემდეგ სხვადასხვა სურათები,
რომლის შესახებაც ლექტორი მოგვი-
თხრობდა. თურმე ლექტორს იქავე ედგა
ჯადო ფარანი და თვითონვე გეაჩვენებ-
და გუშმათზე ამ სურათებს.

მან აგვიხსნა ქვეყნიერების, მსოფ-
ლიოს აგებულება, გვიამბო ვარსკვლა-

ვების, პლანეტების, მზის და მთვარის
ამბავი და იმის შესახებაც, თუ რამდენ-
ად არიან ისინი დაშორებული დღე-
მიწას.

უცებ დარბაზში სრულიად დაბ-
ნელდა.

ლექტორი განაგრძობდა ლექციას
და როდესაც წარმოსთქვა: „ახლა დაი-
ნახავთ ვარსკვლავებიანი ცის სურათს“,
უცებ გუშმათში, თითქოს იფეთქაო, გა-
დაიშალა ნამდვილი ვარსკვლავებიანი ცა
უთვალავი ვარსკვლავით და, ასე გასინ-
ჯეთ, ირმის ნახტომიც კი გამოკიჟფდა.
განცვივრებისაგან ყველანი გავშე-
შდით, ისე მოულოდნელი იყო ჩვენ-
თვის ამ ხელოვნური, დიდებული სანა-
ხაობის, სინამდვილით გამოსახული ცის,
დანახვა. შემდეგ გამოჩნდა პლანეტები:
ვენერა, მარსი, იუპიტერი და სატურნი;
შემდეგ — მთვარე; როდესაც ცაზე დი-
დი დთვი გავარჩიეთ, ლექტორმა გვა-
სწავლა, როგორ გვეპოვნა პოლარული
ვარსკვლავი... აი კასიოპეაც... აი ორი-
ონიც... მთელი ცა გაჩერებული იყო
ერთ ადგილას უძრავად.

მგვრამ უცებ, ისევ მოულოდნელად,
თვალის დახამხამების უშალ, მთელი ცა
მთვარით და პლანეტებით ამოძრავდა
და დაიწყო ტრიალი. ტრიალი აღნიშნა-
ვდა დღედაღამის განმავლობაში ტრი-
ალს. მხოლოდ 2 საათის მავიერ მთე-
ლი მოტრიალება მოხდა 4 წამის გან-
მავლობაში.

დღედაღამის მოძრაობის გარდა ლექ-
ტორმა ამოძრავა მთვარე და ცთო-
მილები (პლანეტები) ისე, როგორც მო-
ძრაობენ ისინი წლის განმავლობაში.
წლიური მოძრაობა შეიძლება გამოისა-
ხოს 4 წამის განმავლობაში და უფრო
სწრაფადაც, მავალითად, 1 წამს... 7
წუთშიაც. საოცარი სანახავია, როდენ-

საც პლანეტები მისდევნ მზეს უცნაური მიხვეულობით. თურმე სინამდვილეშიაც ასე მოძრაობენ ცაში, მაგრამ ჩვენ ვერ ვაშინებთ.

ლექტორმა თანდათან გადაგვიშალა თვალწინ ყველაფერი, რაც ჩვენთვის მიუწოდებელი და გაუგებარი იყო. აგვიხსნა, რომ ცთომილები (პლანეტები), მათ შორის ჩვენი დედამიწაც, მოძრაობენ მზის ირგვლივ; რომ მზე ისეთივე ვარსკვლავია, როგორც სხვა ვარსკვლავები, რომლებიც საესეა მსოფლიო და რომლებიც არსებობდნენ ყოველთვის, უხსოვარი დროიდან.

ლექტორი დაჩუმდა კარგახანს. ამ დროის განმავლობაში ცა დღედაღამის მოძრაობას აკეთებდა და უცებ, ისევ მოულოდნელად, დარბაზში ნელ-ნელა შემოიბარა სინათლე. დარბაზი აივსო რაღაც საოცარი მოკისფრო შუქით. დარბაზი ყოველ წაშში უფრო და უფრო ნათელი ხდებოდა. თანდათან ქრება ირმის ნახტომი; შემდეგ გაქრა უფრო სუსტად მაშუქარი ვარსკვლავები, მერე უფრო დიდრონები. ცახე რჩება მხოლოდ რამდენიმე ათეული უფრო მსხვილი ვარსკვლავი. მაგრამ თანდათან ქრებიან ისინიც... და ბოლოს ამოვიდა სხივოსანი მზე. დარბაზი ნათდება, და წარმოდგენაც თავდება.

როდესაც დარბაზი განათდა, მოლაპარაკებ აგვიხსნა ყველაფერი, რაც აქ ენახეთ გუმბათზე გამოსახული, იმ დიდი მანქანის მეოხებით იყო, რომელიც შუა დარბაზში ღვასო.

ამ მანქანას სახელად **პლანეტარი** ჰქვია. გაკეთებულია იმგვარად, როგორც ჯადო-ფარანი. დიდი და პატარა ბურთების შიგნით ელექტროლამპებია ჩადგმული, ისე რომ მაყურებლები ვერ ხედავენ; ამას გარდა, ამავე დიდსა და

პატარა ბურთებში ჩამსულია ვარსკვლავების სურათები, გარეთ კი ბურთებზე გაკეთებულია გამადიდებელი შუშები თვალების შესაგვსად და ეს თვალები დიდად სახავენ ჩამსულ სურათებს ეკრანზე — გუმბათზე.

მართაეს ამ მანქანას თვითონ ლექტორი, თავის წემაღლებულ ადგილზე მდგომარე. ამ წემაღლებული ადგილის ქვეშ არის ელექტრომოწყობილობა, გაკეთებული ისე, რომ, როდესაც ლექტორი დააქერს ზელს ერთ-ერთ მარკვალს, მანქანის ნაწილი, ის, რომელიც საჭიროა, იწყებს მოძრაობას, და ისახება საჭირო სურათები.

როდესაც თეატრის დარბაზიდან ქუჩაზე გამოვდით, წვიმა ისევ ასხამდა. ისე მოვდიოდით, თითქოს რაღაც ზღაპრულ ქვეყანაში ვყოფილიყავით. თითქოს სიზმარი იყო, რაც ენახეთ. ამ რამდენიმე წუთის წინ ნათელი ცა დაგვცქეროდა თავზე და საუცხოვო დილის ღურჯ ცახე ცხოველყოფილება მზემ გაიღვიძა და ამოაშუქა. . აქ კი ქუჩაში ასეთი თავსხმა იყო და ტალახი.

ჩვენი მკითხველების წერილები

ოქტომბერი

გაუმარჯოს ოქტომბერსა,
ყვავილებით მოკაზმულსა,
მზის სხივებით მოქარგულსა,
წითელ დროშით მოფენილსა.
აქ დღეს ზეიმობს სუყველა მუშა,
თავისუფლება მათ შრომას აქობს,
ევროპის ქვეყნის ტანჯულ
შვილებს კი
დიდი ოქტომბრის იმედი ათბობს.

მე-III ჯგ. მოწაფე. 11 წლის
ვალენტინა გვახარია.

ოქტომბრელი

დიდი ხანია, რაც ქ. ხაშურის
ნ. პ. პირველ კოლექტივში ჩა-
მოყალიბდა ოქტომბრელთა ჯგუ-
ფები. ჩამოყალიბებულია რამდენ-
იმე ვარსკვლავი, სადაც ირჩევა
მეტად საინტერესო საკითხები;
გამოდის ორკვირეული კედლის
გაზეთი „ოქტომბრელი“-ს სახელ-
წოდებით. ოქტომბრელთა საერ-
თო კრება კვირაში ერთხელ ტარ-
დება. საერთოდ უნდა აღინიშნოს,
რომ ნ. პ. კოლექტივის ოქტომ-
ბრელთა მუშაობა ნაყოფიერია.

პიკორი გ. ძაძამია.

ჩვენი ექსკურსია.

დღეს ექსკურსიით წავედით ჩვე-
ნი ქუჩის გასაზომად. ერთმა ჩვენ-
მა ამხანაგმა საზომი მოიტანა, და-
ვეწყვეთ მწყობრად და გავუდგეით
გზას. გავზომეთ კარგა დიდი მან-
ძილი და საზომი გავგიწყდა, მი-
ვატოვეთ ზომვა და წავედით სკო-
ლაში. მასწავლებელმა გააკეთა სა-
ზომი ჩვენ სკოლაში. დავიწყეთ
სწავლა. საზომი მივეციტ ორ ჩვენ
ამხანაგს, რომლებიც წავიდნენ მე-
ორეჯერ ქუჩაში გასაზომად. ჩვე-
ნი საზომი იყო თერთმეტი მეტრი.
როდესაც ამხანაგები დაბრუნ-
დნენ, ჩვენ გამოვიანგარიშეთ რამ-
დენი მეტრი ყოფილა სულ ჩვენი
ქუჩა. გარდა ამისა, გავეცანით ჩვენი
უზნის დაწესებულებებს და დავ-
წერეთ სკოლაში, რამდენი დაწე-
სებულება ყოფილა ჩვენს უბანში.
აი რა და რა: 1) კოოპერატიული
გამგეობა, 2) სახალხო თეატრი,
3) შ საბავშვო ბაღი, 4) პასტერის
ინსტიტუტი, 5) რამოდენიმე კერ-
ძო და კოოპერატიული ხე-ტყის
ქარხანა და სხვა.

მეორე საცდელ-საჩვენებელი შრომის სკოლის მე-
ორე ჯგუფის მოწაფე.

ოთარ ხოფერია.

„ოქტომბრელის“ მკითხველს!

მე პატარა ქალი ვარ, სახელად მქვიან ნუნუ. ავადმყოფი ვარ და სულ ვწევარ ლოჯინში. ექიმმა სთქვა, მთელი წელიწადი უნდა იწვე თაბაშირში შეკრული, თორემ კუზი გაგზრდებო. ამიტომ სკოლაში ვეღარ დავდივარ; წიგნების კითხვა ძალიან მიყვარს, ხან დედაც და მამაც მიკითხავენ. დიდკუდა კატაც მყავს. მამა ჩემთვის სურათებსაც ყიდულობს. ამხანაგებიც კი მოდიან, მაგრამ ხანდახან მაინც ძალიან მოწყენილი ვარ, ისე მოწყენილი, რომ ვტირი კიდევაც. მინდა მიწერ-მოწყე-

რა ვიქონიო „ოქტომბრელის“ მკითხველებთან, რასაკვირველია, თუ ვინმეს სურს მომწეროს. მე ძალიან მიყვარს „ოქტომბრელ“-ში ბავშვების წერილების კითხვა. გიყვარსთ თუ არა თქვენც? ჩვენ ვცხოვრობთ კავშირის სახლში, მზიან ოთახში; ჩემი ფანჯარა ბაღში იყურება, და მესმის, როგორ დარბიან და თამაშობენ შიგ ბავშვები და არ ვიცი, მეც ვირბენ როდისმე თუ არა. გინახავთ თუ არა ჩემისთანა ავადმყოფი?

ნუნუ.

— უპ, არც კი გრცხვენია, მამა მეწალე გყავს და დაგლეჯილი წაღები გაცვია!

— შენ, შენ რატომ არ გრცხვენია, მამა კბილის ექიმი გყავს და და შენ დას კი არცერთი კბილი არა აქვს...

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია: გ. ლუარსაშიძე, ნინო ნაკაშიძე და მ. ელიჯარაშვილი.

— 1930 წ. —

საუმსწვილო დასურათებული ჟურნალები:

მცირეწლოვ.	„ოქტომბრელი“	ყოველ-თვიური	III წ.
მოზრდილ.	„პიონერი“	ორკვი-რეული	V წ.

ხელმოწერა მიიღება წლით და ნახევარი წლით.

გადაგზავნით	}	„ოქტომბრელი“ —	წლით—3 მ. 50 კ
			ნახევარი წლით—2 მ.
		„პიონერი“—	წლით—5 მ.
			ნახევარი წლით—3 მ.
ცალკე ნომერი	}	„ოქტომბრელი“ —	35 კაპ.
		„პიონერი“ —	25 კაპ.

მისამართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი, № 22, სახელგამი (მეორე სართული). აბსტრაქტული სექტორი. „ოქტომბრელი“ და „პიონერი“ რედაქციას.

